

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37

ali pa: via Geppa 17/III.

Izdaja: konsorcij Malega lista

Licjska knjirica
(D. Duntar)
Ljubljana - Jugoslavija

Male novice

Naše časopisje.

Kakor smo poročali, so vse tri deželne vlade prepovedale izdajanje slovenskih listov. Nekaj dni nato je Mussolini sam preklical prepoved naših prefektov. Mi ne moremo nego le toplo pozdraviti ta čin ministrskega predsednika.

Obletnica pohoda v Rim

se je sijajno proslavila po vsej državi; prednjačil je seveda Rim. Brez dvoma pa je bila udeležba rameroma nepričakovano velika v Gorici, kjer je šlo v sprevod deset tisoč oseb.

Zlat denar.

Vlada je zaukazala, da se izkujeta dve vrsti zlatega denarja: 20 tisoč kosov po 100 lir in 20 tisoč kosov po 20 lir. Zlati denar bo nosil na eni strani kraljevo podobo, na drugi pa fašistovski znak z napisom «Ottobre 1922».

Danšanji številki

smo priložili prilogo, da nadomestimo, kar smo zadnjič opustili. Zato so nekateri dopisi nekoliko zakasneli.

Čevljarski mojster v Mirnu

Benedikt Pelikan je prišel v hude denarne stiske in je s samokresom udri v stanovanje g. Antona Vuka, predsednika Zadrugne zveze ter poskušal izvršiti umor. Po sreči se je g. Vuk rešil nevarnosti. Orožniki so divjaka spremili na varno, kjer čaka, da ga zadene roka pravice. Med tem pa se mu pamet spet povrne v mozgane.

Prefekt Pisenti

je dejal na dan obletnice pohoda v Rim, da bo v kratkem času razpisal občinske volitve v Gorici. Dodal je: «Potrebno pa je, da se vsi meščani zedinijo za eno listo, v kateri mora imeti nadvlado fašistovski duh».

Gene živlom padajo

v Avstriji, na Češkem, Japonskem, v Švici, v Združenih državah; lahko rastejo v Belgiji in Avstraliji; rastejo pa močno na Nemškem, na Poljskem in na Angleškem.

V Belgradu je umrl

minister Stojan Protič, ki je bil poleg Nikole Pašića najbolj imenitna oseba v radikalni stranki.

Na Turškem

so izvolili za predsednika republike Kemala Mustafa. Glavno mesto Turčije bo odslej Angora.

Tržaška borza

je zaprta od 31. oktobra do 4. novembra. Današnje borzno poročilo je od 30. oktobra.

Reka, Mussolini in Jugoslavija.

Ata Mussolini je poslal stricu Pašiću predlog glede na rešitev reškega vprašanja: Reko dobi Italija, lučko Baroš in Deltó dobi Jugoslavija. Stric Pašić je dal odgovor, da je ta predlog nasproten rapalski pogodbi, ki hoče, da bodi Reka samostojna; zato da ne more sprejeti predloga.

Na trgovsko šolo v Gorici

se sprejemajo deklice ali dečki, ki so končali 10. leto in so dovršili vsaj peti ljudskošolski razred; sprejmejo na se tudi brez te šole, ako položijo izpit iz laščine in računstva. Vpisnina za vsa štiri leta znaša 40 lir; učnina pa 100 lir, ki se plača v 4 obrokih. Prošnje na kolkovanem papirju za L. 1.20 naj vložijo starši ali njih zamestniki do 5. novembra.

Pobiranje davkov v zakup.

Te dni sta šla dva okraja v zakup; eden po 1.90%, drugi za 2.40%.

Istrska županstva

nameravajo ustanoviti konsorcij za pobiranje davkov v deželi. V Puli se je vršil tozadevni sestanek. Pripravljalni odbor je poslal tozadevno pismo vsem županstvom.

Za baško grapo na Tolminskem in za Ukve na Koroškem.

Poslanec Šček je poslal ministrskemu predsedniku in videmskemu prefektu brzojavko, v kateri prosi nujno pomoči za ljudstvo v kanalski in baški dolini, ki je bilo hudo prizadeto ob povodnji.

Pisenti in naše potrebe.

V ponedeljek sem se zvečer peljal z vlakom iz Prvačine do Opčin. Kraški župani, ki so bili v Vidmu na slavnosti obletnice fašistovskega marša v Rim, so se med sabo menili. Eden je povedal, da je govoril s prefektom Pisentijem in da mu je takole rekel: «Šjor, popolacjon de noj in granda mižerja. Davki že grand doklade ankora pju grando e sempre komuni novi stroški. Andove noj venir. Šjor, lei čamar tuti šindako de Karso in Gorica e mi spjegar noštre razmere.» Prefekt je baje vse razumel.

Le macchie che spariscono.

Pod tem naslovom je g. Caruso napisal članek ob odhodu g. nadučitelja Jereba iz Doline. Pisec je dejal, da se je vsa Dolina veselila Jerebovega odhoda. Resnica pa je, da so se veselile odhoda le 3 ali 4 osebe, ki sovražijo ondoto ljudstvo, ves narod pa je žaloval. Sedaj odhaja g. Caruso. Le 2 ali 3 osebe obžalujejo ta odhod, vse drugo prebivalstvo pa se bo radovalo, ko dozna, da je Caruso odšel. Caruso je zapustil v našem ljudstvu v Bregu spomin trinoga. Carusi želimo srečno pot in mu priporočamo, naj nikjer ne ponovi poskusov, kakoršne je delal v Bregu.

Samomor.

V bližini Miramara se je vrgel ponoči v morje tržaški veletržec Bogdanović. Jadranska banka, Jadranska banka!

Kaj imamo v vsaki občini?

V vsaki občini vidimo tri stvari: enega župana, ki so mu skoro vse oblasti vzeli; en velikanski puf, v katerem se občina potaplja; eno ljudstvo, ki je gospodarsko izmzgano.

Tržaški župan dr Pitacco

je poslal vladi spomenico, v kateri na podlagi zgodovinskih razlogov prosi, naj dovoli, da ne bo nosil župan več naslova «sindaco», enega Slovenca, je umljivo, da je zmagala lista laških fašistov.

Okrajna bolniška blagajna

na Brežini je prešla v fašistovske roke. To je, lahko se reče, izključno kraški zavod. V nedeljo so se vršile volitve. Ker pa so vsi delavci na Krasu Lahi, in ni na vsem Krasu niti mega Slovenca, je umljivo, da je zmagala lista laških fašistov.

Popravek.

Zadnji Mali list nosi številko 35 ravnotako predzadnji. Opozorjam zlasti razprodajalce na to pomoto. Zadnji list bi moral nositi številko 36.

Prorok Pogodnik pravi:

Kdor o vseh svetih v loterijo stavi, če nič ne zadene, gotovo denar za pravi.

Motenje verskih vaj.

Osservatore Romano, list Vatikana, ki ga bere tudi g. Mussolini in ves katoliški svet, prinaša dolgo poročilo o napadu rojanskega fašja na tamkajšnje slovensko Marijino društvo. Med drugim pravi tudi tole: Marijine hčere so bile ravno zbrane pri duhovnih vajah in so molile s svojim voditeljem rožni venec. Pred sedezem se prikaže gruča mladih fantov oborožena s kamenjem. Na dano znamenje zaženejo velik hrup in žvižg in za nameček napadejo poslopje s kamenjem. Voditelj in družabnice so ostali ves čas mirni in molili naprej rožni venec. Nato se predstavi glavar teh mladeničev voditelju in mu naznani, da je rojanski fašjo sklenil zasesti sedež družbe tudi s silo, če se ne vdajo, ker ne more dobiti drugih primernih prostorov kot je ravno sedež Marijine družbe. Mi mogrede omenimo, da je voditelj slovenske Marijine družbe v Rojanu Italijan. Poslal ga je škof Bartolomasi, ker ni imel slovenskega duhovnika. Gospod Musizza je popolnoma zmožen našega jezika in kot italijanski duhovnik pravičen napram Slovencem, zato ga vsi spoštujejo. On se ni nikdar vtikal v politiko, ampak vrši samo svojo dolžnost kot katoliški duhovnik.

Ali ste že čitali roman

Medvladje? Spisal ga je Jože Pahor. Dobi se v Štokovi trgovini za 5.60 L. Ako naročis pismeno, dodaj 60 st. za poštnino.

Korijera

se je v bližini Vidma ob ovinku prevrnila v globoko grapo. Šofer ni mogel ustaviti, ker je bila zavora poškodovana. Deset oseb je močno ranjenih.

Ciril Cej

goriški rojak, je v Rusiji umrl. Tako se je glasilo leta 1915. v Gorici. In v tem mnenju so bili do teh dni vsi, ki so ga poznali. Te dni pa se je g. Ciril Cej vrnil iz Rusije po dolgih 8 letih. Dobro dosel!

Zgube fašistov.

«Popolo d'Italia» piše, da so fašisti od začetka gibanja do zavzetja Rima žrtvovali nad 3000 mladih življenj. Brez žrtev ni zmage.

Povišanje.

Poslanec Giunta je bil zbran za glavnega tajnika fašistovske stranke. Tako je postal Giunta za Mussolinijem najvažnejša oseba v državi. To je dejstvo, pred katerim nič ne pomaga zapirati si oči.

«Naš čolnič» pravi

v posmrtnici za ranjnim Čeboklijem: Hudo nam je pisati poslovilne besede fantu, kakršnih je malo med nami. Spomin Andrejev, ki leži pod goro Mijo in spomin Gregorčičev, ki sniva pod Krnom, naj bo vodilna zvezda zvestobe do rodne matere onim, ki žive ob njihovem grobu!

Izvrsten prosvetni list

je «Naš čolnič». Številka za številko prinese kaj originalnega. Izhaja v Gorici, Corso Verdi 37 in stane šest ir. Vsako društvo naj ga naroči, sak član prosvetnih društev naj bi ga imel.



MIHEC: Da liste bi razgnali, Prepoved so izdali.
JAKEC: Čez noč se se skesali In nov dekret izdali.
MIHEC: Gospodje vladni špasi so: Besedo dano brž požrli.

Tiček se je vrnil v kletko.

V majniku 1920. je bil aretiran 37 letni Rudolf Artella zastran večje tatvine pri vojaški upravi. Artella je zbežal in od tedaj so ga oblasti zamaš iskala, tako imenitno se je znal skrivati. Tiček je postal truden od samega skrivanja in v ponedeljek se je zopet predstavil ravnateljstvu tržaških zaporov.

Primorski tobakarnarji

so zborovali v Gorici in so zahtevali izključno pravico za prodajo vžigalic, pri čemer zahtevajo 7 od sto. Imenovali so izvršilni odbor, ki so mu dali polno moč.

Prorokovanje za leto 1924.

Izšel je znameniti koledar «Barbana» v Rimu, ki vsebuje tale proročanja za prihodnje leto: 22. januarja: odkritje velike protidržavne zarote; 28. januarja: strašanski požar; 27. februarja: smrt imenitne osebe; 19. aprila: državni preobrat. Kdor bo čakal, bo vedel, v koliko gre Barbaneri vera.

Dika našega naroda

so pijanci. To smo že poudarili. Dr. Srebrnič je na katol. shodu v Ljubljani ugotovil in dokazal, da bi 80% vseh grehov med Slovenci prenehalo, če bi namesto alkoholizma vladala popolna treznost. Narodne organizacije, ali spite?

Iz svetega pisma.

V drugi makahejski knjigi beremo: «Odpri, Gospod, svoje oči in glej naše trpljenje: obdali so nas narodi in nas trpinčijo. Raztegni, Gospod, svoje roke, in obvaruj nas».

Vojnih invalidov

je na svetu nekaj čez 10 milijonov: ta je le lahko pohabljen, drugi težje temu manjka oko, drugemu roka, tretjemu noga, četrti je jetičen. So pa tudi popolni slepci, pohabljeni brez nog, rok in oči. Kakšne dobrote je rodila vojska!

Vojaško pismo.

Neki slovenski orožnik, ki služi med Lahi, se je bil naročil na Mali list. Nekaj časa ga je dobival. Nato so mu začeli predstojniki list pleniti. Uprava mu je začela pošiljati list v zavitku. Par števil je prejel, po tem zopet plemba. Včeraj smo prejeli pismo: «Slavna uprava! S tužnim srcem vam naznanjam, da so začeli znova pleniti Mali list. Blagovolite mi ga pošiljati na tale privatni naslov, ker je zastoj se preganjati s temi hudiči.»

Kaj se preko gore godi?

Vničenje slovenske šole in poskus pokončanja slovenskega tiska v Italiji sta taka čina, da sta izžvala ogorčenje slovenskih Primorcev od Pule do Triglava. S svojimi odredbami se je vlada do dna zasovražila pri slovenskemu ljudstvu. Umljivo je, da ta ogorčenost ni ostala prikrita tujini. Danes opišemo, kak vtis so naredile vladine odredbe v Jugoslaviji, prihodnjič pa sporočimo vtise v drugih državah.

Slovenska ljudska stranka

v Jugoslaviji je s podpisom načelnika prof. Bogumila Remca izdala proglas na pristase. Proglas v glavnem pravi: »Italija hoče podjarmljene Slovence vničiti. Naše ljudstvo naj glasno zakliče kulturnemu svetu, naj ne dopusti takih nasilstev nad Slovenci v Italiji, zatiranim pa naj pokaže, da to stran mej niso in ne bodo pozabljeni.« Nato poziva stranke Slovence, naj po vseh občinah priredijo proteste proti poitalijančevanju šol in proti časopisnemu ukazu v Italiji.

Poslanski klub

Slovenske ljudske stranke,

ki mu je na čelu doktor Korošec, pa je tole storil. Kanonik doktor Hohnjec je vložil v belgrajskem parlamentu na ministra Pašića in Ninčiča ostro interpelacijo, v kateri opisuje »neznosno stanje Slovencev in Hrvatov pod Italijo«. Interpelacija se peča s preganjanjem učiteljev, zatvornitvijo šol in zahteva od Pašića, naj napravi najodločnejše korake, ki bodo »zagotovili sorojakom v Italiji njihova nacionalna prava«.

Načelnik ljudske stranke dr. Korošec je bil večkrat pri zunanjem ministru dr. Ninčiču »zastran položaja primorskih Slovencev in Hrvatov v Italiji«. Minister dr. Ninčič je odgovoril, da je bil pri njemu laški konzul Summonti, ki mu je v imenu gospoda Mussolinija izjavil, da je rimska vlada ukinila odredbo o laškem učenem jeziku, da je razveljavila naredbo glede slovenskih učiteljev, da je razveljavila odredbo gledé časopisov.

V belgrajskem parlamentu

je govoril kanonik dr. Hohnjec pred polno zbornico. Skoro vsi diplomati evropskih držav so bili v ložah. Dr. Hohnjec se je vzdignil in je v glavnem dejal: »Oglasil sem se k besedi, da obrnem pozornost na vprašanje naših bratov v Italiji. Njihova usoda je zelo žalostna ter nam preko meje že kličejo: Umirajoči vas pozdravljamo! In v resnici moram reči, da so fašisti obsodili naše brate na narodno smrt. (Klici: doli z njimi!). Vrgli so iz šol naš jezik! (Burni klici!). Jugoslovenska država je dala Italijanom v Jugoslaviji popolno enakopravnost v šolah. Pa ne samo to. Italijani se na laških šolah v naši državi smejo posluževati tudi svojih učiteljev iz Italije in lahko uporabljajo v italijanskem državnem duhu pisane knjige. Take koncesije je dobila peščica Italijanov v naši državi, a za protiuslugo preganjajo Italijani vse naše narodne duhovnike in učitelje. In sedaj so začeli že poitalijančevati slovensko in hrvatsko deco. Tako barbarstvo, ki nacionalno ubija ljudi druge narodnosti, moramo pred obrazom cele Evrope obsoditi in proti njemu najodločnejše protestirati. (Burno odobravanje). Mi najodločnejše protestiramo proti surovemu postopanju nasproti našemu časopisju. Našim ljudem je prepovedano izdajati samo slovenske in hrvaške časopise. Niti ene kulturne države ni, kateri bi se mogle očitati take stvari kot Italiji. Takoj je treba prekiniti pogajanja z Italijo. Mi tukaj protestiramo proti nekulturi in barbarstvu! (Burno odobravanje cele skupščine brez razlike strank). Vložil sem interpelacijo na zunanjega ministra, ker imamo v mislih

svobodo šole in svoboda tiska naših bratov v Italiji. Hočemo, da svojim bratom prožimo bratsko roko, ker je to naša pravica, ki nam jo daje ves civilizirani svet. Mi se ne vmešavamo v italijanske notranje razmere, z vso odločnostjo pa zahtevamo zaščito za naše preganjane brate. Govornik apelira na predsednika skupščine, naj vpliva na zunanjega ministra, da hitro odgovori na interpelacijo, da bi tako vsaj ena kapljica tolažbe kanila na plamen ogorčenja naših bratov. Ko je končal dr. Hohnjec svoj govor, se je dvignila vsa zbornica in priredila viharo manifestacijo.

Evropski diplomatje,

ki so bili v ložah, so pazljivo poslušali govor, ki je naredil nanje globok vtis. Med diplomati je bil tudi rimski poslanik dr. Summonti.

Demokratska stranka,

ki je za radikalsko največja stranka v Jugoslaviji in katere voditelji so Davidović, Pribičević in dr. Žerjav, je naročila poslancema prof. Reiserju in Grizogonu, da vložita interpelacijo. Ta interpelacija je tudi zelo ostra.

«Goriška Straža»

je prinesla znani časopisni odlok z velikim, žalnim črnim robom. Vsled tega roba je oblastvo list zaplenilo. Ker pa je izšlo povelje za zaplenbo šele 3 ure po izdaji lista, so tobakarne prodale več tisočev te številke, ki se je tako razširila po Italiji. Čuli smo, da je ta številka Straže prišla v roke vsem laškim diplomatom, premnogim poslanecem, ministrom, vsem važnejšim listom v državi in zunaj nje. V Jugoslaviji so »Goriško Stražo« celotno ponatisnili z glavo lista in s tem so plakirali vse večje lokale v Ljubljani, Zagrebu, in celo v Beogradu, ravnotako vse železniške postaje od Rakeka do Zagreba. Vsi jugoslovanski listi so Stražo ponatisnili.

Nemški list «Völkblatt»

izhaja v Novem Sadu v Jugoslaviji. Ta list je ponatisnil Stražo in dodal te besede: »Naredba laških oblastev na tak način krši in zatajuje vse človeške in državljanske pravice, da mora to postopanje ves kulturni svet ozigosati kot čin barbarstva«.

Manifestacije v Sloveniji.

V nedeljo so se vršili po vseh občinah Slovenije shodi. V Ljubljani so se združile vse stranke in priredile v Unioinu shod, ki se ga je udeležilo nad pettisoč oseb. Govorili so minister dr. Korošec, dr. Ravnikar, dr. Puc, Fr. Smodej in Amerikanec Meriwether, Wilsonov prijatelj. Govorniki so silno ostro govorili, tako da je nastalo strahansko ogorčenje in narod je hotel udreti na ulice, da demonstrira. Vlada je prepovedala vsak obhod in je konsignirala vojaštvo in orožništvo, da se je vzdržal red.

Naše pripombe.

Mi smo mnenja, da je vprašanje ureditve jezikovnega vprašanja Slovanov v Italiji zgolj interno vprašanje in da je vsako vmešavanje tujih držav v naše notranje zadeve nepravilno. Na drugi strani pa je imela »Edinost« prav, ko je lani poudarila, da »zatiranje narodnih manjšin v Italiji ne more ostati trajno brez odmeva v tujini«. Prav te dni se je pokazalo, da je bila Edinostina trditev pravilna.

Naše načelo mora biti: Italija naj tako reši manjšinsko vprašanje, da bo vsako tuje vmešavanje vnaprej onemogočeno.

Priporočilo.

Najtopleje priporočamo vsem čitateljem naslednje narodne tvrdke: Rupnik Jernej, Dolenje p. Jelšane; Cerkvenik Josip, Škoflje; Božidar Kastelic, Povžane, Materija; Urbančič Franc, Gradišče, Obrovo; Vatrovec Marija, Misliče, Vrem. Britof.

Županska zveza tržaške dežele.

Postojnski vodovod.

V nedeljo je imel sejo odbor županske zveze za tržaško deželo. Sestanka so se udeležili: župan Josip Meden za Senožeče; Lojze Ronchi, gerent v Postojni; Onorat Gorlat, župan v Miljah; Tomo Boschetti, župan v Nabrežini; dr. Gino Cosolo, župan v Foljanu ter tržaški župan dr. Pitacco. Postojnski gerent se pritoži, da državna hranilnica in posojilnica (Cassa depositi e prestiti) se ni posodila občanom 1.700.000 L za gradbo postojnskega vodovoda in da se je zato obrnil na druge denarne zavode za posojilo.

Pomoč občinam.

Župan dr. Cosolo naglašuje revščino, v katerih se nahajajo naše občinske blagajne. Zahteva od vlade odpomoči ter pravi: vlada naj vrne občinam pravico do užitnine na pivo ali naj da občinam primerno odškodnino zato, ker si je vlada prisvojila imenovano užitnino. Zbor sklene tozadevno resolucijo in naloži predsedniku, da stopi k vladi v Trstu.

Vojna odškodnina in občine.

Nato so odborniki razpravljali o vojni odškodnini, ki jo vlada le polagoma izplačuje. Ker so nekatere občine finančno na tleh, je odškodnina tembolj potrebna. Naloži se predsedniku, da pri vladi pospeši rešitev tega vprašanja.

Kmetijstvo naše dežele.

Seje sta se udeležila tudi dr. Gasser kot predsednik »Agrarnega kredita« ter prof. Tamaro kot zastopnik laške tržaške kmetijske družbe. Prof. Tamaro sporoči, da je vlada ustanovila za tržaško deželo kmetijsko potovalno šolo (Cattedra ambulante), ki se otvori 1. januarja 1924. Poseben kmetijski strokovnjak bo hodil po naših vaseh in držal predavanja s praktičnimi poskusi. Dr. Gasser poroča o agrarnem kreditu. Vlada daje potom »Agrarnega kredita« posojila po zmerni obrestni meri kmetovalcem za melioracije, za nakup orodja itd. »Agrarni kredit« bi delil posojila najrajši potom kmečkih zadrug po deželi; naj se torej poživijo že obstoječe ali pa naj se ustanovijo nove. S tem se je seja zaključila.

(Pripomba: S 1. januarjem se torej otvori kmetijska potovalna šola. Ali bo dotični učitelj sposoben, da bo predaval slovenskim kmetom? Mi vemo, da so nekateri našinci opozorili na važnost tega vprašanja predsednika pol. društva v Trstu, a niso prejeli nikdar odgovora. Mi bomo zadevo preiskali in krivce primerno pohvalili. Na eni strani absolutizem, na drugi brezbržnost: oboje mora nehati.)

Beseda z najvišjega mesta.

«Nikar ne pravite, da se strašni spor ne da rešiti brez sile orožja! Odrecite se nameri medsebojnega uničenja! Pomislite, da narodi ne umrjejo; ponizani in tlačeni, prenašajo s škripanjem vsiljeni jarem in se pripravljajo, da se ga osesejo in rod daje rodu sovraštvo in nasilje za dediščino. Zakaj ne bi s pošteno vestjo preiskali in presodili pravice in pravičnih stremljenj narodov? ... Kajti ravnotežje sveta in blagodejen in zavarovan mir narodov sloni bolj na medsebojni dobrohotnosti in spoštovanju tuje pravice in tuje časti kakor pa na armadah množic in silnih pasovih trdnjav.»

Tako se je glasila papeževa mirovna poslanica dne 28. julija 1915. Tudi danes mogoče ne poslušajo glasu z visokega mesta, zato tudi miru ne bo na svetu.

Novi škof

je imel priti v sredo v Trst. Zdaj pa je dospelo obvestilo, da je odložil svoj prihod na nedoločen čas.



Deseti brat
v Rodiku.

Po tulkem cajti sm se tud jest odpravu u Rodik na zlet, ker pravjo usi ljdje, de je tam narbulsi left in fina uoda. Blu je anu nedelu popodan. U Rodiki sm nejdu anga prjatla, s kirem sm večkrat mleku u Trsti prodajou; ni čuda, če je mu zmiram uodovod u ujstih, spine jen stirne.

U oštariji.

Namenu sm se tam jempergat jen sm stopu u ta narblizju oštariju. Joj, kulku fulka je blo! U ani kambri je škripou star gud'c z rastrgano remonko, use se je vrtelu ku de bi biv pust; cela kambra je bla ku an sam ringlspil. Use je blo vre pjano jen se zmirej so kreali vina gor jen vina gor. Povečirjou sm jen pole sm sou spat. Ma je blo use zastujn. Nanka zasnet nism mogu: u kambri so kreali, rogovilli nu rustali ku tavzent hudiču.

Kadr je zazgonilo

svelo jetro sm se uzdignu jen sm pogledou u šišu jen u kambru; fantje pejani jenu nekej deklet; use je ležalu: ani po tleh, ani na mizi, družu pod mizu, ani pej kr na brjači. Pržgou sem si fajfu, križ čez tu imenitnu vas, jen sm sou, taku se mi je fržmagalo.

Da bomo pokorni

Naslednje vrstice so bile postavljene, ko se ni bil preklican odlok o dvojezičnosti. Mi, ki bi radi vestno vsako besedo prestavili, smo se takole ravnali:

«Čuk na pal'ci»

se (si) pravi (dice) po (in) laški (italiano) «Il guffo sul manganello». Dr. Engelbert Besednjak - dott. Egilberto Vocabolario. Dragotin Dežnik - Carlo Ombrello. Dr. Jagnjevič - dott. Agneletto. Dr. Podgornik - onorevole Sottomonti. Župnik Počivalnik z Bazovice - reverendo Canapè di Basovizza. Dr. Res - dott. Davvero. Uradnik Malnič - imp. Poconiente. Gospod Hreščak - signor Impronunciabile. Marjetica Bortolotti - Margherita Jernejčič. Nadzornik Craizer - ispettore Soldino. Naši učitelji dobijo seveda nova imena: F. Starec je postal Francesco Veçon. Srečko Kumar - Felice Cocòmero. Albert Širok - Alb. Largo. Ant. Grmek - Ant. Cespuglino. V. Trobec - Vinko Trombetta. Hubert Močnik - Umberto Zuf. Prefekturo smo vprašali, kako se prestavi priimek učiteljev C. Drekonja in Fr. Culot. - Abbiamo interrogato la Prefettura riguardo la traduzione dei cognomi Drekonja e Culot. - Duhovniki tržaške škofije dobijo tudi nova imena. - Pure i sacerdoti della diocesi di Trieste saranno ribattezzati. - Župnik Fr. Sila - don Premura. Kanonik Slavec - canonico Lusignolo. Domherr Kratzig - monsignor Cràzzola.

Tržaške ulice: via Scorzeria = ul. starih olupkov. V. Rismondo = cesta na rajžev svet. V. san Michele = ulica sv. Miskota. Via Bonomo = ul. fajna možicelna. V. Giuseppe Verdi = ulica Joskota Zelenca itd.

Tri vprašanja!

Ali pošiljate krajevne novice v Mali list?
Ali nabirate naročnike za Mali list?
Ali inserirate v Malem listu?

Kaj nam z dežele pišejo

Roparski napad v Plavjah — Krnski spomenik v prahu — Zvonovi v Hrenovicah — Smrt mladega rojaka — Pismo iz Kort — Kraski slavček spi — Pretepači v Brezovici — Nemiri v Kanalu — Pri Sv. Luciji iščejo protidržavne organizacije — God zaslužnega moža — Povodenj na Koroskem in v baški dolini — Na Otllici se obiskujejo, kadar gošpodarja ni doma — Rajši zgubi gostilno ko da bi narod zatajil — Šolski nadzornik Caruso — Harmonij in orožnik — Klofate v Marezigah — V Avče so prinesli kulturo — Amerikanski kruh je trd.

PLAVJE.

«Mali list» ima precej naročnikov in še več čitateljev v Plavju, pa je ta dopis prvi, ki se bavi z našo vasjo. Vas Badiha stoji že 350 let in šteje sto duš. Dne 17. oktobra ob 8. uri in pol zvečer nas je obiskala trojica tolovajev; prišli so z gorjaci, samokresi in z razkušanimi lasmi k posestniku Ivanu Eler. Ko so prišli na dvorišče, je pes zalajal. Gospodarjev sin in tri mlade zenske so stopili pred hišo. Prasali so tolovaje, kaj zahtevajo, ti pa so po laško odgovorili: Mi smo orožniki iz Milj. Vi imate v hiši kontrabantno blago. Prišli smo, da napravimo vizito. Naši jim seveda niso verjeli in po kratkem oporekanju so tolovaji pomolili revolverje našim k ustom ter zugal: Mi moramo hišo vizitirati. Pojdite noter. Ta hip so naši planili v hišo; srečno so zaprli in zaklenili vrata. Tolovaji so razbijali. Zenske pa so začele vpiti na pomoč in v petih minutah je bila vsa vas pokonč. Takoj so roparji seveda zbežali. Med ljudstvom je razširjeno mnenje, da taka tolovajska dela opravljajo brezposelni delavci. Omenim pa, da ti tolovaji niso bili delavci — trpin, ampak dolga rejeni in gosposko oblečeni možje. Res žalostna je ta prosvetljena doba! —

KOBARID.

Ker ni noben list prinesel podrobnejšega poročila o viharju na Krnu, eva par vrstic! Dne 5. t. m. na vse zgodaj so se trije vojaki — planinci podali na Krn, kjer so imeli tik pod vrhom izvršiti neko delo. Krn bo namreč proglašen za «narodni spomenik» — monumento nazionale in zato je vlada dala ukaz, da se obnovijo vsi strelski jarki kakršni so bili leta 1915. Proti 12. uri je dobil vrh znano kapuco oblakov in ob prvi uri popoldne je že razsajal vihar. Vojakom se je zdelo, da se gora podira. Vsi trije so se skrili v jarek. Tedej so začeli par posebno močnih strel. Ob starih popoldne je vihar prenehal in ko so vojaki stopili na vrh Krna, je bil spomenik spremenjen v veliko groblje; veliki kamni so bili kakor v prah semleti. Ogromna zvezda je naravnost izginila, bronasto ploščo pa je vrglo 22 metrov od spomenika.

Vojni minister Gaspari, ki si vrgel na nas Slovence vso krivdo prvega razdeljanja (1922), ki si javno govoril proti nam, ki si storil, da smo morali mi zadoščenje dajati za greh, ki ga nismo storili, ki si nam ukradel čast pred vsem kulturnim svetom, ali nam boš dal zadoščenje?

Izvedeli smo, da namerava največji živeči naš pisatelj v posebnem romanu opisati pretresljivo krnsko dramo.

HRENOVICE.

Redko slavje. V nedeljo 14. X. smo dobili v našo iaro nič manj ko 51 zvonov. Trumoma so se podali ljudje nad Razdrto, da bi ondi sprejeli zvonove, ki so imeli dospeti na vozovih iz Trsta. G. župnik je zvonove pozdravil in ljudstvo se je uvrstilo v sprevod, ki je bil nad en km dolg. — Naš občinski zastop so razpustili; komisar iz Postojne.

V KREDU PRI KOBARIDU

je umrl naš vrli prijatelj, profesor Andrej Čebokli. Komaj 32 let mu je bilo; dober pesnik in pisatelj je bil izvrsten mož. Naj v miru počiva!

KORTE.

Vino je že v kletih. Tropine pa nam ostajajo; seveda v našo škodo, pa to tudi vladi ni v korist. Bomo pa več kisa ali jesiha napravili, ki je kot domač produkt zdrav in nam rabi v marsikakšni bolezni. — V Kortah smo imeli doslej slovensko dvorazredno šolo. V to šolo so zahajali slovenski otroci iz kortezanske, izolanske in piranske občine. Sedaj smejo v to šolo samo kortezanski otroci, tako ima šola le polovico otrok. Prej smo imeli le učitelja in učiteljico, ki sta poučevala slovensko in laško; sedaj pa imamo kar tri učne moči. Koliko stroškov!

KOBEJGLAVA.

Pred vojno smo imeli bralno in pevsko društvo Kraški slavček. Ubrano petje naših fantov in deklet je slovelo po vsem Krasu. Knjižnica je dobro delovala. In sedaj? Vse spi! Vzbudite se, zaspanci in poživite slovensko pesem! V linah našega stolpa visi le majhen zvonček, skoro kravji zvon. Na kos starega železa bije cerkovnik ob slovesnejših prilikah, zlasti ker tudi ure ni. Župnišče je pa tudi kakor stanjski grad, brez oken in brez vrat, nihče ne gre vanje rad spat, morda samo deseti brat. Pepo, vzdigni se iz Koludrovice in pridi k nam pogledat, da poveš na višjem mestu, kaj vse je pri nas potrebno.

BREZOVICA pri Materiji.

V nedeljo 21. oktobra smo obhajali hvaležnico. Kako so obhajali ta dan dva brata in sin enega teh bratov, naj povejo te vrstice. V mirni družbi so bili nekateri farani v gostilni g. Zerjale. Okrog desete ure prirjovejo trije goriomenjeni v krmo in takoj se je začel krvavi ples. Starejši Franc in Anton sta se počeno stopla, mlajši Franc je seveda pomagal. Nato so se divjaki vrgli na mirne goste in so jih pretepli. Naklestili so gosta iz Rodika. Nekega gluhoemca iz Slop, ki nikomur žalega nestri, so s kolom

obdelovali. Franc, Franc, kaj si počel! Ali se si vpisal med razbojnike? Tako se je ta trojica zahvalila Bogu za prejete dobrote v preteklem poljskem letu. Zalostni časi!

KANAL.

Mussolini je pisal kralju, da je dal razpustiti kanalski občinski svet in zlasti župana, ker da je — poleg drugega — bilo ljudstvo vsled obnašanja župana užaljeno, kar bi znalo dovesti to neredov. Kakšno ljudstvo? Kje, kdaj? Ako danes razpisete volitve, bo ljudstvo z 99% glasovi izvolilo spet g. Kristjana Bavdaža za župana. Ljudstvo je vse za Bavdaža, pač pa je soglasno proti komisarju, ki stane toliko denarja.

TOLMIN.

Iz uradnega lista smo izvedeli, zakaj je vlada odstavila g. župana Mikuža pri Sv. Luciji. G. župan da je podpiral protidržavne organizacije. Kje da so pri nas te državne organizacije, nihče ne ve. V istem listu je zapisano, da je kralj podpisal odlok, po katerem g. Mikuž ne more biti izvoljen za župana čela 3 leta!

POSTOJNSKO.

Dne 18. oktobra je godoval g. župnik Luka Smolnikar v Slavini. Ta dan je ob enem praznoval svojo šestdesetletnico. Gospod Smolnikar je tih in nepoznan, toda ta njegova lastnost ne spremeni dejstva, da spada med največje organizatorje našega ljudstva in je on med prvimi možmi, ki so dvignili naš narod do tako visoke ljudske kulture, da je v tem pogledu lahko za zgled tudi večjim narodom. Ni čuda, da mu je prišla ta dan častitavna duhovščina iz bližnjih dekanatov in da ga je goriški nadškof odlikoval z naslovom konzistorijalnega svetnika. Na mnogega leta v blagor našega ljudstva!

Ukve na Koroskem. Letos nas je zadela velika nesreča — strašna povodenj. V spodnji vasi so hiše do oken v vodi, notranji prostori in kleti so polni vode. Predno so mogli krompir iz vode rešiti in ga posušiti, je mnogim prišel gniti. Najhujše pa je, da je kanal zasut in bojimo se, da poplavi vso vas, če pride še kaj vode. Ljudje, ki gonijo živino s planin, je nimajo kam dejati. Obiskal nas je podprefekt iz Tolmeča, kasneje sam prefekt, pomoči pa od nikoder ni. Ubogo ljudstvo!

SV. LUCIJA NA MOSTU.

Bača je nenadoma tako narastla, da je stopila z brega. Od Podbrda doli do Sv. Lucije je napravila ogromno škodo, ki se ceni na več

stotisočev lir, toliko na kmetijah, kolikor pri industrijskih podjetjih.

OTLICA.

Ponoči 21. oktobra je imel otliški g. župnik pl. Posarelli nepričakovan obisk. Patentirani tatovi so porezali okno v pritličju in so stopili v pisarno. Gostje so delali pridno. Prevrtali so železno blagajno, preiskali mišnice, omare in drugo. Odnegli so ves denar domače posojilnice, kelih in druge vrednosti v znesku 5000 lir. Najbolj grdo pa je od tatov to, da so odšli iz župnišča, ne da bi bili pustili vizitke.

DUTOVLJE.

Pred kratkim so v Boletovi gostilni v Koprivi prepevali domače pesmi. Nato so vstopili v krmo «slovenski» fantje v črnih srajcah. Njih kapo je začel po slovensko vpiti, kaj pojejo slovensko pesem. Gospod Bolč je odgovoril: «Kaj pa naj pojemo, če ne slovensko pesem, ko smo Slovenci.» Nato je rekel kapo: «Kaj Slovenci, jaz sem fašist.» Nato g. Bole: «Bodi fašist ali kar češ, slovenska mati te je rodila in Slovenec ostaneš.» Kapo je se odgovarjal, kaj mati, nakar je Bole končal: «Kako da ne slovenska mati, mari te je turška rodila?» Čez par dni je bil Bole klican in kmalu nato so mu vzeli gostilniško koncesijo.

Pesnik Gomilšak je pel: «Slovenec sem, Slovenec sem, tako je mati djala, ko me je dete pestovala.» Krščanski svetniki so govorili resnico in zanjo so vse pretrpeli. Po velikem preganjanju je Cerkev zmaga.

RICMANJE.

Poldan je odzvonilo in moja hčerka se je vrnila iz sole domov. Pri Kosilu: «Oče, lani smo imeli na vratih pred razredom napis: drugi razred; italijanski učitelj Brandar je lani ložil proč napis in je del gori drugega: sekonda klase. Potem je šel gospod Brandar proč. Naš slovenski učitelj je potlej vzel karton in je napravil napis v dveh jezikih. Včeraj je prišel zopet k nam gospod Brandar. Ko je pogledal napis, je postal v obraz zelen in potem rdeč, je zgrabil slovenski napis in ga raztrgal ježno. Vsi otroci smo bili žalostni.» Vprašam šolsko oblastvo, zakaj ne pošljajo k nam ljudi, ki se bolj kulturno ne obnašajo.

Oče treh učencev.

Z BREGA.

V predzadnji številki stoji v našem dopisu: Zbogom Neti iz grada. Glasiti bi se moralo: «Zbogom, nepoboljšljivi Neti z grada». Saj ga je stacionar imel na piki. V dopisu je izostalo tudi: «Zbogom, Mucich». — V Ricmanjih ima neki domač gostilničar služkinjo iz Sicilije, s katero se domačini seveda ne morejo pogovarjati, domačinke pa so na cesti.

Neskončno potrtim sreem naznanjam vsem znanec in prijatelj, da sta predraga Koruza in Prodenčat za vselej pretresljivo zapustila naš stacion. Zabujoči ostali:

Luka 7ak

Zgodba makabejskih bratov.

In zavpil je Matatija z velikim glasom v mestu, rekoč: Kdorkoli gori za postavo, in se derži zaveze, naj gre za mano. In bežali so on in njegovi sinovi v gore. Tedaj jih je veliko slo v pušavo, kateri so ljubili postavo.

In zdajci so uderli za njimi, in so napravili boj zoper nje sabotni dan, in so jim rekli: Se bodete bi se sedaj ustavljali? Izidite in storite po besedi kralja Antioha!

Odgovorili so pa: Ne bomo izšli in ne bomo storili po kraljevi besedi.

Tedaj so se začeli bojevati zoper nje. Niso se jim pa v bran postavili, rekoč: Umrimo vsi v svoji priprostosti, in priči

nam bote nebo in zemlja, da nas krivično pogubujete.

Planili so tedaj na nje in umrli so oni in njih žene in njih otroci.

Zvedili so pa Matatija in njegovi prijatelji, in zelo so žalovali po njih.

Reče pa drugi drugimu: Ako bomo vsi tako delali, kakor so storili naši bratje, in se ne bomo vojskovali zoper nevernike za svoje življenje in za svoje postave, nas bodo sedaj kmalo potrebili z zemlje. In Matatija in njegovi so se vojskovali in se niso udali sovražnikom.

Približali so se pa dnevi Matatijsve smerti, in rekel je svojim sinovom: Sedaj se je utrdila prevzetnost in pokorjenje in čas razdjanja.

Zdaj tedaj, o sinovi, gorite za postavo,

in dajte svoje življenje za zavezo svojih očetov!

Pomnite dela svojih očetov, ki so jih storili svoje dni; in prejeli bote veliko slavo in večno ime.

Ni li bil Abraham v skušnjavi najden veran, in šlo se mu je v pravico?

Jožef je ob času svoje tesnobe ohranil zapoved, in bil je gospod v Egiptu.

Daniel je bil v svoji priprostosti rešen levam iz zrela.

In tako mislite od roda do roda, de vsi, kateri vanj upajo, ne bodo obnemogli.

Ne bojte se tedaj besedi grešnega moža; ker njegova slava je gnoj in červ.

Dans se vzdiguje, jutri pa se ne bo našel; ker vernil se je v svojo perst, in njegov spomin je zginil.

In jih je blagoslovil, in je bil položen k svojim očetam.

In pokopali so ga njegovi sinovi v grobeh njegovih očetov, in ves Izrael je po njem žaloval z veliko žalostjo.

Juda Makabej nastopi za svojimi očetami Matatijem in brani svoje ljudstvo. Premaga sirskega vojvodo Serona. Antioh se zato razkači in pošlje Lisija, svojega namestnika, z veliko vojsko zoper Jude. Juda se pripravlja za boj.

In vstal je Juda, ki se je klical Makabej, njegov sin, namesto njega.

In pomagali so mu vsi njegovi bratje, in vsi, kateri so se bili pridružili njegovim očetom, in bojevali so se z veseljem za Izraela.

DOBRAVLJE.

Prvi razred je laški. Učiteljica je vpeljala imeniten način za pouk. Otroka povleče za nos in pravi «na-zo», potem potegne uho in pravi «o-rekjo», potem pocuka za lase in pravi «kapeli». Ta način poučevanja je vpeljala angleška šola berlitz-skul (Berlitz-School).

BORŠT.

Zanimiv je dvogovor iz časa, ko je tod komandiral gospod Caruso. Teden dni pred otvoritvijo šolskega leta vpraša šolska učenka učiteljico Šavli: «Gospodica, kdaj bo začela sola?» Učiteljica: «Kaaaj? Kaj vprašas mene, ki ne znam nitihi! Pojdi vprašat gospoda kapota se stacijona!» Zanimivo, kaj ne? Koruza je dajala dovoljenja za plese, za šagre, za potne liste, za zidanje palač in — kakor vidimo — tudi za otvoritev šole.

*

V naši šoli smo ohranili harmonij, last pevskega društva in cerkve. Ker nam odstavljajo slovenske učitelje in smo videli, da zna biti držanje harmonija v šoli brez pomena, smo ga prodali. Vohuni so nesli stvar na nos orožnikom, kateri so se podali takoj za pojasnilo k gospodu zupniku, ki jih jo lepo na kratko odslovil. Nato so hiteli k starešinam po informacije, čemu so prodali harmonij, komu in za koliko. Nazadnje je gospod brigadir ganljivo posvaril starešine, naj gledajo, da se petje ne bo poučevalo s harmonijem. Starešina se je zahvalil za dobri svet in je dal odgovor, kakoršnega so zaslužila ona tri kitajska vprašanja. Toni Fovč.

MAREZIGE.

Občinski komisar je povabil nekatere občinarje na županstvo, kjer je enega povabilenja oklofotal. Opozorjamo na to kulturno dejanje gospoda podprefekta markiza di Suni.

—:oo:—

Pismo iz Kanala.

Ko je prišel v občino komisar Peternel, je nekaterim občinarjem direktno prepovedal udeleževati se vsakega izobraževalnega dela. Kako se je začel ta **program izvajati**, kaže slučaj v Avčah, kjer ima g. Luschnitzky gostilno.

Bilo je ob 9^h zvečer, ko so odšli gostje iz krčme. Gostilničarka, so-proga omenjenega g. Luschnitzkega, je pospravljala v kuhinji, gospodar pa je bil v sobi ter pregledoval račune.

Roparji.

Ni minilo deset minut, ko vstopita dve osebi ter vpašati po gospodarju. Gospodar stopi iz sobe v kuhinjo ter uljudno pozdravi došleca. Nato prosí eden med njima gospodarja, naj stopi za hip pred hišo. Nič hudega sluteti se poda g. Luschnitzky pred hišo, zlasti ker je spoznal v tujcu korporala kanalske fašistovske milice. Komaj so bili vsi trije zunaj, pridrve od vseh strani iz teme ljudje: oblečeni ko šeme, klobuke do nosa potlačene, s šerpami prevezani do oči: pravi

banditi. Nekateri so nosili ponarejene brke.

Razgovor.

Korporal vpraša Luschnitzkega, ali pozna nekega fanta z imenom «Madon» in katero številka da ima tista hiša. Gostilničar odgovori, da ga sicer pozna; toda za hišno številko ne ve, ker je on šel pred kratkim odprl v Avčah gostilno. Nato vpraša korporal: «Pokažite pa nam vsaj hišo». Gostilničar: «Tudi tega ne morem, ker ne vem, kje stanuje.»

Roparski čini.

Luschnitzky ni še končal stavka, ko ga korporal udari z žilavko po glavi, nakar so se usovali udarci drug za drugim po glavi in hrbtu gospodarja. Glava je bila brž vsa v krvi in hrbet kmalu pisan kakor močerad.

Rešitev.

Gostilničar je v silobranu butnil v enega pretepevalca, se preril skozi gručo in skočil v hišo. Gospodje člani milice se niso upali za njim.

Kaj bo?

Drugi dan je šel g. Luschnitzky v Kanal do kapetana fašistov, ki je dejal, da bo že vse preiskal. Gostilničar seveda ni naznanil slučaja orožnikom. Čemu neki? Neki odbornik fašistov je dejal, da so g. Luschnitzkega matepli zato, ker je član dramatičnega krožka.

Torej smo na jasnem. Gospod Peternel je nekaj časa prej prepovedal izobraževalno delovanje. Fašisti so to prepoved le bolj čutno podkrepili. Radovedni smo, kaj bo. Ali bo oblastvo storilo, kar je edino na mestu: takojšnja odstava občinskega komisarja Peternela in kaznovanje krivcev ali pa bodo militi pohvaljeni? Potrpajte, pa vam sporočimo!

—:oo:—

Kako je v Ameriki?

Ali je res tako dobro kot eni mislijo? Iz pisem, ktere je pisal domačin F. L. iz H., ki je šel v Ameriko letos 1. avgusta, posnamemo sledeče: «26. VIII. Draga sestra! Nikar se ne jokaj po Ameriki. Doma, če hočeš delati, delaš; če ne pa, tudi lahko spiš; a tukaj je treba delati; tukaj je treba tako delati, da kri frska izza nohtov! Za lenuha nikjer ni kruha in brez trpljenja ni življenja; živež je res boljši kakor doma, a tudi delati moram bolj kakor doma — ne dajo tukaj denarja zastonj!...»

«12. IX. Dragi oče! Vam naznanim, da delam, pa je strašno moje delo! Doma je slabo, pa tudi tukaj ni nič dobrega; sedaj en par mesecev bomo delali, potem pa se delo ustavi; ne vem, za koliko časa — mogoče tudi za celo leto — slabo nam naročajo; tukaj je dobro za tistega, ki kaj ima, kakor doma; tisti, ki nima nič, pa mora bolj delati, kakor doma; nikarte misliti, da tukaj dajo denar zastonj; doma nisem niti eno tretjino delal, kakor tukaj, in ko ne bi delal, tudi ne bi jedel. Amerikanski kruh je bolj trd kakor pa italijanski, za lenuha v Ameriki ni kruha...»

Hej Slovani?

«Istarska riječ» je priobčila pod naslovom «Dies irae» v zadnji številki članek, ki ga tu ponatisnemo.

Od novembra 1918. dalje se z bliskovito naglico množijo pri nas drakonske mere z namenom, da se vniči naš narodni obstanek. Trije ukazi treh prefektov v Vidmu, Trstu in Puli, ki zastopajo vladu B. Mussolinija, so trije dokumenti, ki ostanejo neizbrisni v zgodovini italijanskega naroda, v zgodovini cele Evrope. Ostanejo neizbrisni kakor tisti dokumenti, ki so z eno potezo peresa oropali naše otroke prvega pouka v materinskem jeziku. A vendar so le en člen v tenki verigi, ki nas tišči.

Med Italijo in ostalim civiliziranim svetom se je dvignil nepremostljiv zid, ki je bolj trden in bolj čvrst kakor skala našega Krasa. Zakaj ta zid so zgradile solze naših internirancev v Sardiniji leta 1919., zublji požarov, ki so vničili «Balkan» v Trstu, Narodni dom v Puli, naše tiskarne in 52 hiš naših kmetovalcev; zgrajen je ta zid s prokletstvom italijanskih državljancev, ki so bili izgnani ali prisiljeni zapustiti svojo rodno grudo samo zato, ker so Slovani; zgrajen s solzami naših mater, katerim so ukradli nedolžne duše njihovih otrok, ki so jim vzeli osnovni pouk v materinskem jeziku, zgrajen je zid na vselej danimi, a nikdar držanimi obljubami; zgrajen je na ukazih treh prefektov Trsta, Pule in Vidma.

Ta zid je nepremostljiv. Toda ne za nas! Ali ne čujete naše pesmi? Ne, to ni več pesem, marveč obupni krik naroda, ki noče umreti. To je krik, ki se od Soče do Snežnika, od Pule do Triglava dviga k nebu iz naših bridkosti polnih prsi, dviga k nebu — čuje ga ves svet — dviga se kakor vznešena molitev in kakor strašna kletev, kakor večna prisega: to je naša pesem, ki ne bo nikdar izumrla.

Hej Slovani, naša reč slovenska živo klije. Dokler naše verno srce za naš narod bije. Živi, živi, duh slovenski, bodi živ na vekel! Grom in peklo prazne vaše, proti nam so isteke.

...

Naj tedaj nad nami strašna burja naj se [znese].

Skala poka, dob se lomi, zemlja naj se [trese].

Bratje! mi stojimo trdno, kakor zidi grada. Črna zemlja naj pogrezne tega, kdor [odpada].

Tirolski Nemci in vpeljava civilnega zakona.

Vodstvo nemške ljudske stranke na Tirolskem je izdalo proglas na narod, ki pravi: Odkar se je v 19. stoletju začel boj proti cerkveni poroki, se je krščansko ljudstvo na zborovanjih in s podpisi izrekalo za chra-vitev cerkvene poroke in proti civilnemu zakonu. Zlasti se je naša ljudska stranka odločno izjavila proti nameri, da bi se zakon ponižal na navadno pogodbo. Ljudska stranka se je krepko zavzemala za svetost družine kot božje ustanove.

Sedaj pa uvaja laška država pri nas civilno poroko. Ako proti tej naredbi protestiramo, to ne bo imelo

nobenega praktičnega uspeha. Naš protest naj le izrazi, da prejkoli obsojamo, da država odvzame poroki religiozni značaj in da v smislu katoliške vere priznavamo za **pravilno in obvezno samo tisto poroko, ki se sklene v cerkvi.**

Mi pozivamo tedaj naše ljstvo, da se ne da zapeljati po novih odredbah in da se verno drži cerkvenih zapovedi ter da smatra poroko pred oltarjem kot nujno predpostavko za pošteno družinsko življenje.

Za vodstvo stranke Dr. Tinzi, državni poslanec v Rimu.

Goriško pol. društvo in narodni pogram.

Slovenska narodnost je najbolj očitna, najbolj mogočna vez, ki druži naše ljudstvo. Ista kri se pretaka po žilah in se prelije v srcih vsega naroda. V razumnih in preprosti ljudih, v gospodarjih in delavcih, v starih in otrocih, v duhovnikih in kmetih, v uradnikih in obrtnikih, v možih in ženah, fantih in dekletih, v bogatinih in revežih, v vseh valuje slovenska kri in utripa slovensko srce. Radi slovenske narodnosti vsi gorjci, samo radi slovenske narodnosti ves boj proti nam, Slovenci, kulturi, bez katere bi nehali biti narod, se ne moremo in ne smemo odpovedati. Nalogo, katero moramo izpolniti v zgodovini človeštva, moramo vršiti le kot Slovenci, ker nas je Bog poslal v zgodovino kot Slovence. Le v svojem jeziku so ljudstva ustvarjala kulturo, le v svojem jeziku so živela in se razvijala, brez njega so vsa brez izjeme umrla. Zato smatra odbor političnega društva «Edinosti» v Gorici obrambo slovenskega jezika in slovenske narodnosti za problem življenja in smrti našega ljudstva. V mnogih stvareh je mogoče popuščanje, je mogoč kompromis, v vprašanju kulturnega obstanka polmilijskega naroda je kompromis izključen.

Zato bo politična organizacija gorških Slovencev branila pravice slovenskega jezika v uradih in vsem javnem življenju, branila bo pred vsem slovensko ljudsko šolo, od katere ne more niti za las pod nobenim pogojem odstopiti.

To je smernica, katere se moramo držati brez ozira na žrtve in nevarnosti, ki grozijo nam in narodu.

Pomiloščenje.

Minister Mussolini je izdal odlok, po katerem se odpusti kazni obsojenim za politične zločine. Na ta način bo pomiloščenih mnogo stotin oseb, ki ječijo v zaporih. V tem trenutku ni še znano, ali pridejo na svobodo naši istrski obsojenci, mislimo pa, da skoro gotovo.

Plačilo vinskega davka.

Vinogradniki in oni vinski veletrgovci, ki imajo odprti račun pri finančnem oblastvu, morajo dne 5. novembra plačati davek za vino, ki so ga oddali v zadnjih dveh mesecih.

Bil je podoben levu v svojih delih, in kakor mlad lev, kateri na lovu rjove.

Slišal je pa Seron, vojvoda sirske vojske, da je Juda zbral trumo zvestih in rekel je: Ime si bom napravil, kadar se bom vojskoval zoper nje, kateri so kraljevo povelje zaničevali.

Perpravil se je tedaj, in šla je z njim truma, da bi se masčevali nad Izraelovimi sinovi.

In približali so se do Betorona; odrinil je pa Juda njemu naproti z malo ljudmi.

Ko pa vidijo polk naproti iti, reko Judu: Kako se moremo bojevati zoper toliko in tako močno množico, ker nas je malo, in smo utrjeni?

In reče Juda: Lahko je, de veliko

trumo majhna zajame; in ni ga razločka pred nebeskim Bogom, rešiti ali z veliko ali z majhno trumo, zakaj zmaga v boji ne pride od množstva vojakov, ampak z nebes je moč.

Oni gredo k nam s prederzno trumo in s prevzetnostjo, pokončat nas in naše zene in naše otroke;

mi pa se bomo bojevali za svoje življenje in za svojo postavo;

in Gospod jih bo poteril pred našim obličjem; zato se jih nikar ne bojte!

Kadar je pa fenjal govoriti, je zdajci na nje skočil; in potert je bil Seron, in njegova vojska pred njim.

Ko pa sliši Antijoh te govorice, se v duši razserdi; ter pošlje, in zbere vojsko vsiga svojiga kraljestva, silno močno

trumo. In pošlje Lisija z veliko vojsko zoper Jude, de zatara in pokonča izraelsko moč in njih spomin zbrise s tega kraja;

in de naj med prebivavce naseli ptuje sinove po vsih njih pokrajinah, in naj po vladljeji razdeli njih zemljo.

In Lisija je zbral štirideset tavezent mož, in sedem tavezent konjenikov, de bi šli v judovsko deželo, in jo pokončali po kraljevim povelji.

Vidil je pa Juda, in njegovi bratje, de so se pomnožile zla, in de so se približale vojne trume njih mejam.

In Juda je rekel: Vzdignimo svoje poterto ljudstvo, in vojskujmo se za svoje ljudstvo in za svoje svete reči.

In zbrala se je truma, de bi bili na

boj pripravljeni, in de bi molili, in prosili milosti in usmiljenja. In Juda je prosil Gospoda: Glej, narodi so se zbrali zoper nas, de bi nas pokončali; ti veš, kaj mislijo zoper nas. Kako moremo obstati pred njih obličjem, ako nam ti o Bog, ne pomagaš?

In potem je postavil Juda vojvode ljudstvu čez tavezent in čez sto, in čez petdeset in čez deset mož.

In Juda reče: Prepašite se, in bodite sereni junaki, bodite pripravljeni bojevati se zoper te narode, kateri so se zbrali zoper nas, de bi pokončali nas;

zakaj bolje nam je umreti v boji, kakor viditi nesrečo našega ljudstva.

(Dajte).

GOSPODARSTVO

Še dva koraka po borzi.

Telefon in telegraf.

Ob robu borzne dvorane je cela vrsta telefonskih celic, ki so debelo s suknom preblečene, da je človek v njih v miru in ga ne moti vpitje borzijancev. Na vsaki celici visi tabla, na kateri je napisano, s katerim mestom moreš iz tiste celice naravnost govoriti, na pr. Dunaj, Pariz, Beograd, Berlin. Pred vsako celico stoji sluga, ki pazi. Kaj? Vsako toliko v celici pozvoni. Sluga stopi vanjo in vpraša po telefonu, koga iščejo.

Nato dobi odgovor iz daljnega mesta, da hočejo govoriti s tem in tem borzijancem. Sluga pusti odprt telefon, stopi v dvorano ter poišče poklicano osebo, ki gre nato k telefonu.

Kaj vse se telefonira?

Iz daljnega mesta se zanimajo za našo borzo zlasti za dvoje: prvič za cene, drugič pa zato, ali se pričakuje padanje ali dviganje cen. To sporočilo je za borzijanca v daljnem mestu važno, ker on je tudi na borzi. Ako je na daljni borzi gotov papir dražji ko na naši, tedaj naroči prijatelju na naši borzi, naj kupi zanj toliko in toliko vrednotic.

Mir, vojna, revolucija in borza.

Kadar se red v državi utrjuje, ponavadi raste vrednost papirjev, če se bliža vojska ali revolucija, vrednost pada.

Kako zna biti telefon silno vazen, pove tale zgled. Leta 1905. je prejel dunajski borzijanec od prijatelja telefonično vest, da se je pravkar v Portsmouthu sklenil mir med Rusijo in Japonsko. Naš borzijanec pusti celico, molči, teče v dvorano in nakupi ruskih papirjev, kar jih more dobiti, seveda po najnižjih cenah.

Globe za davčne zamude.

Ministrski odlok od 18. septembra našteva globe, ki jih plačajo davčnim iztirjevalcem tisti davkoplačevalci, ki zamudijo plačati davke ob določenem času. Za dolg do 3 lir, plačaš globo 50 st. Za dolg 3.05 do 5 lir, globo 1 L.

Dolg	Globa
5.05 L. do 10.— L.	2.—
10.05 » 15.— »	3.—
15.05 » 20.— »	4.—
20.05 » 30.— »	6.—
30.05 » 50.— »	8.—
50.05 » 100.— »	12.—
100.05 » 200.— »	18.—
200.05 » 500.— »	35.—
500.05 » 1000.— »	60.—
1000.05 » 2000.— »	100.—
2000.05 » 5000.— »	150.—
5000.05 » 10.000.— »	200.—
10.000.05 » 25.000.— »	250.—

Ta globa, ki se ji pravi eksekucijska pristojbina, se pa ne bo plačala, ako nisi plačal davkov na določeni dan. Najprej dobiš pismen opomin. Ako po opominu plačaš, ne zapadeš globi. Ako še zamujaš, da pride k tebi eksekutor, potem navadno plačilo ne zadostuje, ampak bo treba odšteti davek in eksekucijsko pristojbino.

«O»

Zborovanje vinskih interesirancev

Se je vršilo v Rimu. Udeležile so se ga vse dežele, ki so zastopane v državni zvezi vinskih interesentov. Ugotovili so, da je v Italiji investiranih okrog 30 tisoč milijonov lir v vinskem gospodarstvu, ki dajejo letni dohodek 6 tisoč milijonov; državi prinesejo davkov 1500 milijonov lir. Zaposlenih je 2 milijona oseb. Zbor je pozval vlado, naj v boju zoper alkoholizem loči pravo vino od ponarejenega in od visokoalkoholnih proizvodov. Izvolili so odbor, ki naj se z vlado pogaja zastran spremembe protialkoholne postave. V imenu trentinskih

nah. Ko dovrši svoj nakup, razglasi sklep rusko-japonskega miru. Težaji ruskih papirjev rastejo bliskovito; vse popraša po ruskih papirjih in skoro vsi so v rokah našega borzijanca. V pol uri je postal naš borzijanec, Koenig po imenu, milijonar. Tako se na borzi igra. Pri tej igri se spremeni lahko milijonar v berača, nemanič v bogatina. Kakor pač pade! Zato tudi strašanska nervoznost na borzi.

Poročila.

Telefonska in brzojavna poročila prihajajo od minute do minute. Veliko stevalo telegrafistinj je na delu, da brzojavke prepisujejo. Vsa poročila vise na posebnih stenah v dvorani.

Kadilnica in čitalnica.

Utrujeni borzijanci gredo v kadilnico, kjer zlezejo na neverjetno mehke sedeže, kadijo in čitajo časnike. Z borzo je zvezana tudi kavarna. V Trstu vidiš borzijansko kavarno z dveh lic. Nasprotni gledališču «Verdi» sedijo borzijanci na prostem. Ta del kavarne je vsakomur prost. Za borzijance rezervirani del pa je na nasprotni strani iste palače. Počivajoče in čitajoče borzijance opazuješ, ako greš od «Piazza della Borsa» naravnost proti velikemu trgu (Mihec in Jakec). Sredi te poti na desno vidiš skozi velika okna kavarno in v njej borzijanske igralce.

Razsodišče.

Na vsaki borzi je razsodišče, ki sodi v morebitnih sporih med člani borze. V prvem nadstropju je cela vrsta uradov za ravnateljstvo in tajništvo borznega zavoda. (P.).

vinskih trgovcev je tolmačil vitez Gristi, da je krivično, da velja isti davek za 7 odstotka kakor za 14 odstotka vina. Za šibkejša vina naj se davek zniža. V tem smislu bo odbor pri vladi interveniral.

Vinska letina v državi

je sijajna. Ponekod vlada pri vinogradnikih strahovita potrtost. Pri deleku obilen, posode ni, v kleti pa še vedno lansk prihodek. Po južnih okrajih so bili kmetje prisiljeni oddati vino po 40 do 50 lir za hl. Zalostno!

Vinski davek.

Rok za naznanitev vina iz leta 1923. je potekel 31. oktobra.

Za znižanje vinskega davka.

Poslanec Marescalchi je sestavil na vlado parlamentarno pismo, ki pravi: «Ko je bil postavljen davek od 20 lir za hektoliter, je znašal ta davek 10 do 15% celotne vrednosti vina, danes pa, ko je ceno vina padlo, pomeni ta davek 60 do 80% vrednosti vina. Podpisani predlagajo, naj se ta davek zniža vsaj na polovico.» To parlamentarno pismo je podpisal tudi poslanec Šček.

Krompirja je šlo letos iz Gorice v tuji no nad 200 vagonov. V Avstrijo so ga izvozili 180 vagonov, v Švico 11 vagonov, v Nemčijo 7, na Francosko 3 in na Češko 2 vagona. V primeri z lanskim letom se je izvoz na Češko zmanjšal, za to pa smo pridobili nov trg, to je Francijo.

Cena umetnih gnojil. Goriška Zadruga zveza: 18% tomaževa žlindra 43 L, 40% kalijeva sol 60 L, superfosfat pa 35 L za kvintal.

Gospodarski list» izhaja v Gorici, Corso Verdi 37. Stane celoletno 12 L. «Gospodarski vestnik» stane sicer dve liri manj, pa je vsebinsko za štiri desetine manjši in je po vrhu še razkolniški list.

Sežana, 22. oktobra. Prignali 350 glav goveje živine. Zive vage 4 do 6 L. Konjev 200 po 1000 do 2000 L. Prašičev 150 po 50 do 100 L. Kupčija srednja.

Divji kostanj se tudi rabi za krmo goveje živine. Je precej redilen. Živini se daje tako, da se preje zdrobi; torej srotan. Lupina je seveda neprebavljiva.

Ali bomo žgali? Glede davka na žganje velja po novem tole: lastnik kotla, ako žge, plača le polovico takse; žganje-kuhar pa, ki ni lastnik kotla, plača celo pristojbino.

Po čem je lira?

Dne 30. oktobra si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 26.20 L.
za 10.000 avstr. kron — 0.3 st.
za 100 š. kron — 65.25 L.
za 100 fr. frankov 133.50 L.
za 1 dolar — 22.10 L.
za 1 funt — 99.80 L.

Ljubezen do naroda.

Katoliški učenjak Spirago piše:

«Če kdo reče: «Kristjan sme svoj narod ljubiti», je rekel premalo. Treba je nasprotno reči: «Kristjan mora svoj narod ljubiti». Saj ljubezen do starišev tudi ni le dovoljena, temveč zapovedana. In zakaj naj ljubimo narod, iz katerega izhajamo in h kateremu spadamo? Ker je narod velika družina, velika krvna sorodnost. Kakor ljubiš svoje krvne sorodnike bolj nego tujce, tako moraš tudi svoj narod bolj ljubiti nego vsakega tujega. Ljubezen do naroda je torej utemeljena v naravnem zakonu, to se pravi v volji Stvarnika. Kakor nam je Stvarnik že po naravi položil v srce večjo ljubezen do starišev kakor do drugih ljudi, tako nam je položil v srce tudi večjo ljubezen do ljudstva, iz katerega smo izšli in kateremu pripadamo. Sicer nas že narava naganja, da se priključimo tistim, ki govorijo isti jezik kakor mi. STARI ZGLEDI.

Zakone narave pa krščenstvo ni odpravilo. Saj pravi Kristus izrečno, da ni prišel odpraviti postavo (Mat. 5, 17). Vsled tega imata ljubezen do vere in ljubezen do naroda v Bogu svojega začetnika. Zato vidimo, da je bil Kristus, da so bili preroki, apostoli, Mati božja in nešteti svetniki za svoj narod navdušeni. Mi srečamo gorečo ljubezen do naroda pri prorokih, mislimo le na Jeremijo, ki joka na razvalinah Jeruzalema. Gorečo ljubezen do naroda srečamo pri judovskih mučenikih: makabejski bratje se umirajoč sklicujejo na «postave očetov» (2. Mak. 7). Sv. Pavel je hotel biti raje zavržen, da bi bil le njegov narod rešen. (9. pismo Rimljanom 2.)»

DELAVSKI VESTNIK.

Nepregledna vrsta delavcev v Trzinu se je izselila v Ameriko. Vzroka sta dva: pomanjkanje dela v Monfalconu, drugič pa še je kaj dela, ga dobijo priseljenci. Sedaj je zadel tržiško ladjedelniški velik udarec. Vlada je razdelila več del za vojno mornarico. Tržiška ladjedelnica je pri razdeljevanju ostala praznih rok. Župan sam se je obrnil na gospoda Mussolinija za pomoč.

Tržaške ladjedelnice. Vojno ministrstvo tudi našim ladjedelnicam ni nakazalo nobenega dela. Vsled tega vlada v mestu silno ogorčenje, zlasti ker so nekatere ladjedelnice v stari Italije dobile precej del. Tržaški župan in pa fašistovska zveza in druge organizacije so poslale Mussoliniju ostre brzojavke, v katerih govorijo o obupnem položaju naših delavcev, o posebni potrebi do dela v naši deželi, ki leži na meji itd.

Arsenal v Pulji preide skoro gotovo v privatne roke. Industrija upajo za-

posliti 2 do 3 tisoč delavcev. Pred novim letom pa se to ne bo zgodilo.

Drugod in pri nas. Tržaški kovinar je bil nekaj dni v Turinu in sedaj je priobčil v «Unità socialista» nekaj opazk, ki so zanimive. On pravi: V Turinu vstaja novo življenje. Vse delavnice, vse tovarne delajo in dobivajo vedno nova naročila, dočim Trst propada. Vzroki? Štirje so. V Trstu je med vojno propadel promet in vsa industrija. Kar se enkrat poruši, se ne pozida tako hitro. Vlada premalo stori, da bi se sklenile dobre trgovske pogodbe z državami, ki tvorijo zaledje Trsta. Tretjič so smatrali v Italiji po vojni Trst za Ameriko; zato velikanski naval ljudij iz vseh dežel v Trst, dočim so domačini brez dela. Četrto se zdi, da industrijalci nimajo prevelike volje, da bi kaj velikega začeli v Trstu, ki leži blizu meje države, s katero se lahko vsak čas spopademo. In tako umiramo v nekakem mesijanskem pričakovanju.

Povečanje reve v Istri. Premogokopna družba Arsa pri Labinu ustavi obrat 1. decembra. Sredi novembra bo odpuščenih okrog 2000 delavcev. Bržkone je ta ukrep poziv vladi, naj kapitaliste dobro z milijoni podpre. Ker pa vlada ne bo mogla ustreči tej želji — znano je, da Italija ni Amerika ali Angleska —, se bo revščina v Istri še povečala. Kam plovemo?

«Kaj je tvoja dolžnost? — Da naročiš, čitaš in pridobiš še vsaj enega naročnika za «Gospodarski list».

MALI OGLASI

ZALOGA DOMAČIH VIN: pristen v-pavec, istrski refosk in kraški teran. Na debelo in za družine via Cunicoli 8, na drobno v gostilni via Giuliani 32. Cenjenemu občinstvu se priporoča Franc Štrancar.

ZASEBNA GLASBENA ŠOLA prof. Pervanja via Dom. Rossetti 77. Poduk v klavirju in na orglah do najvišje popolnosti. Podučuje se tudi harmonija, kontrapunkt, kompozicija, akustika, estetika, zgodovina glasbe. Za organiste: latinščina, liturgika, zgodovina cerkvene glasbe, gregorijansko petje, vodstvo zborovega petja in cerkvena kompozicija. Sprejema učence tudi med letom.

PEČENKO FERD. Trst — Scala Belvedere 1, priporoča svojo staroznano žganjarijo. Ima na razpolago najboljše likerje.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vreč. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar Trst - via Ugo Polonio 5.

DVORANA prostorna, parketirana, električna luč, primerna zlasti za šivilje, modistike i. t. d. se da v najem samo za 200 lir mesečnih. Rojan, Vico delle Rose 13, I.

Gene oglasov: za en centimeter visine v eni koloni štiri lire. Popusti: pri 5 kratni objavi 5 od sto, pri 10 kratni 10 od sto, pri 25 kratni 20 od sto, pri 52 kratni 30 od sto popusta.

POZOR!

Zaloga eternita za pokrivanje streh se dobi v Trstu, via Milano 14 (v isti ulici je Stokova trgovina).

Novi škof prihaja

V nedeljo 14. oktobra je doživela Gorica pomembno slovesnost. V stolni cerkvi je bil posvečen za škofa mož, ki je radi svoje pravičnosti in značajnosti znan in priljubljen po vsej goriški deželi. Kdor je prisostvoval posvečenju v cerkvi in videl ljudstvo, ki je veselja jokalo; je odnesel vtis, ki se ne zbrise nikdar. Kaj pomeni dr. Fogar za goriško prebivalstvo, se je pa pokazalo na najsijsnejši način in v trenutku, ko se je prikazal po posvečenju na izhodu stolnice. Tisočglava množica je ob zvokih slovenskega Godbenega krožka začela vzklikati in ploskati navdušenja in viharjih ovacij ni hotelo biti konca.

Pozdrav nadškofu.

Med pojedino, ki se je vršila po cerkveni slovesnosti, je imel ekselencia Fogar nagovor.

«Moj prvi pozdrav in iskrena hvaležnost gre poglavarju goriške nadškofije. Njegovi Ekselenci knezu drju Sedeju! Ko sem Vam kot mladi duhovnik prisegel pokorščino in zvestobo, sem se zavedal, da pomeni ta pokorščina obenem ljubezen in spoštovanje, in če treba tudi obrambo. Vselej sem ljubil in govoril resnico in tako hočem storiti tudi danes. Bil sem več let Vaš tajnik in sem imel priliko z Vami občeati, spoznavati Vaše misljenje in čustvovanje kot malo-kdo. In ker Vas poznam, zato izjavljam iz polnega prepričanja, da govorim škofu, ki je pravičen, svet in plemenit mož. Pozdravljam v Vas škofa, ki je škof po srcu Kristusovem, ki je vzor škofa, kakor ga hoče in želi katoliška cerkev.

Poglavar Cerkve za goriškega nadškofa.

Ko sem bil v Rimu, sem se mogel prepričati, da Vas najvisja in najodločilnejša oblastva razumejo in cenijo.

Nato je monsignor dr. Fogar izročil drju Sedeju v ganljivih in lepih besedah pozdrav papeža Pija XI. «Ko sem se poslavljaj od poglavarja katoliške cerkve; me je prosil, naj iskreno in toplo pozdravim knezonadškofa drja Sedeja. Zaupanje svetega očeta naj Vam bo v teh časih največja opora in tolažba». (Ko je izgovoril novi škof te besede, se sivi goriški knezonadškof ni mogel več vzdržati in so se mu vtile solze po licu. Pogled na jokajočega goriškega knezonadškofa je globoko presunil vse navzoče).

Monsignor dr. Fogar je zaključil pozdrav drju Sedeju s toplo željo, da bi ostal še mnogo let na čelu goriške nadškofije. Konec pozdrava so sprejeli navzoči z burnim ploskanjem.

Slovo od rojstne vasi.

Moja najtoplejša misel gre vasi, kjer mi je tekla zibel, gre občini Pevni in njegovemu dobremu ljudstvu. Pozdravljam rojstno občino Pevno in njegovo ljudstvo, ki ga ne morem zabiti. Lep zgled slovenskega pevmskega ljudstva me je nagnil, da sem postal duhovnik, njemu se imam zahvaliti, da sem bil danes posvečen v škofa. V časih, ko so bili Slovenci zelo močni in vplivni, je slovensko pevmsko ljudstvo italijansko rodbino Fogar cenilo in spoštovalo. In to spoštovanje je ostalo neizpremenjeno tudi v novih razmerah, ko smo prišli v Italijo. Tako mi je napravila slovenska občina Pevna krasno darilo in je hotela na dan mojega posvečenja razdeliti med občinske reveže milodare.

Pravo srce.

Želim iz celega srca, da bi občeala državna oblastva s Slovenci tako, kakor sta občeala z Vami, gospod župan, kralj in kraljica. Uverjen sem, da ta čas ni daleč. Mi katolici smo se vedno učili spoštovati zakonita oblastva in zato nazdravljam papežu in kralju.

Govor novega škofa so viharno odobravalji vsi navzoči, med katerimi so se nahajali tudi razni zastopniki italijanskih in slovenskih organizacij.

(Znano je da so ravno iste dni judovski listi vodili ostuden boj zoper knezonadškofa samo zato, ker je Slovenec in pravičen človek. Ni čudo, da je bil knezonadškof vesel, ko je čul, da je poglavar Cerkve z njim. — Ko sta bila lani kralj in kraljica v Pevni in na Kalvariji, sta najbolj prijazno občeala z županom iz Pevme; kraljica je govorila hrvaško in se čudila, ko je župan opisoval krivice, ki se gode Slovencem. Znano je, da je ob koncu pogovora z županom kraljica rekla: bit će bolje!).

TRDI OREHI



UREJUJE DOMEN.

Št. 40 — LESTVA (D),

ce	se
nič	li
no	ne
po	va
bar	sta
ra	po

Št. — SKRIT PREGOVOR (D).

L	S	T	Ž
E	E	V	R
M	Z	E	D

Za oba oreha 10 Lir.

Stab. Tip. S. Spazzal, via Commerciale 8

ADRIA-ČEVLJE

Izdelek Čevljarske zadruge v Mirna



dobiš v prodajalnah:

Trst, Via dei Rettori 1
Gorica, Corso Verdi 32

Trdni, elegantni čevlji, znani po vseh jadranskih deželah.

Goriški okoličani. Brici, Gorjani, Kraševci!

Kadar pridete v Gorico po opravkih, želite tudi v domačo gostilno, kjer vlada snaga in kjer se dobi **dobra in poteni hrana**. Kje? V gostilni „**AL BON FURLAN**“ v ulici sv. Ivana. Priporoča se za obilen obisk **JOSIP SFILIGOJ**.

„Alla Concorrenza“.

niške cene. — **S. BASSAN**

Otvorila se je nova trgovina biškotov in slaščic po na nižjih cenah. Za razprodajalce tovar-

niške cene. — **S. BASSAN** - TRST - Via S. Spiridione 7.

Uvozna in izvozna trrdka Debiasio & Domenis

Skladišča: TRST, V. Coroneo 13, tel. 12-34
prosta luka št. 4, pritličje

opozarja na novodošle velike partije steklenine, porcelana, emailirane kuhinjske posode, najrazličnejše šipe v originalnih zabojih in opletene češke steklenice

po najnižjih konkurenčnih cenah.
Vse blago je češkega izvora.

Deteljo inkarnatko, jesensko repo, motovilec, špinačo, radič itd. itd. samo garantirana, izvrstna semena prodaja

Trrdka SEVER & Komp.

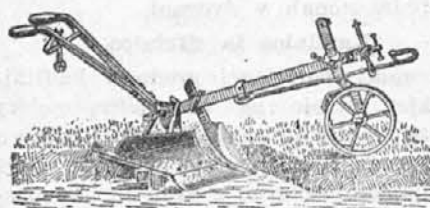
Macchiavelli 13.

Ne iščite konkurence v nizkih cenah, temveč v prvovrstnem blagu

Novo pogrebno podjetje Trst

Corso V. E. III, št. 47.

Prevoz mrličev na vse kraje. Raznovrstni pogrebi. Prodaja vsakovrsne lesene in konvinaste krste, sveže in umetne vence, nagrobne svetilke in sploh vse mrtvaške predmete. Ima v zalogi pristne Kopačeve sveče za cerkve. Cene zmerne, postrežba točna.



Kmetovalci pozor!

M. Brezigar in sin

GORICA, Via Carducci (nekdanj Gosposka ulica) št. 19

Oglejte si bogato zalogo plugov in kmetijskih strojev iz znamenitih nemških in čeških tovarn.

Cene brez konkurence.

Calzature FORCESSIN

Za praznike kaj posebnega!

Trst, via Caprin 5 pri Sv. Jakobu



Al' iščete čevljice
Za deklice in fantiče?
Kakšne imajo radi
Ta stari in ta mladi?
Eleganca, trajnost, nizka cena,
To troje je največjega pomena.
Največji magazin
Ima Forcessin
V ulici Caprin.

Calzature FORCESSIN

Zobotehnični ambulatorij

TRST, Via Settefontane št. 6, I nad.

odprt vsak dan od 8—18 in od 15—19. izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom. Slooencem 10% popusta kakor tudi plačilo na obroke. Delo zjamčeno

EGIDIJ SCHIFFLIN koncesirani zobotehnik.

Kapital fr. frankov
20.000.000

UNION

Zasigurana glavnica v 1922.
letu fr. 68.801 059 980

Garancijski fond fr. 150.000.000 - Družba ustanovljena 1828 - Inkasirane premije fr. 107.842.633

TRST, Via Valdirivo 32

Casella postale centro 290 — Telefon št. 40-66

Ker bo glavno zastopstvo v Trstu reorganiziralo celotno ožemlje s tem, da bo ustanovilo nova zastopstva po občinah, se vabijo vse osebe, ki se smatrajo za sposobne vršiti resno ta posel, da pošljejo konkretne ponudbe na našo družbo.

Družba UNION razpolaga z ogromnimi finančnimi sredstvi, ki dovoljujejo, da likvidira kar najhitreje tudi največje nesreče in vsled tega bodo agenti uživali močne provizije in morebitno tudi mesečno plačo.